

Vai trò của Kiểm toán nhà nước đối với lập dự toán ngân sách nhà nước: Kinh nghiệm thế giới và bài học cho Việt Nam

Phan Trung Kiên* Nguyễn Thị Thanh Diệp**

Lập dự toán ngân sách nhà nước (NSNN) là quá trình phân tích, đánh giá, cân đối giữa khả năng và nhu cầu các nguồn tài chính của nhà nước để từ đó xác lập các chỉ tiêu thu, chi ngân sách hàng năm một cách đúng đắn, có căn cứ khoa học và thực tiễn, đồng thời xác lập các biện pháp nhằm tổ chức thực hiện tốt các chỉ tiêu đã đề ra. Kinh nghiệm kiểm toán trên thế giới cho thấy Kiểm toán nhà nước (KTNN) có ảnh hưởng lớn tới quá trình lập dự toán ngân sách nhà nước bằng cách cung cấp thông tin, tư vấn cho các cơ quan có nhiệm vụ lập, quyết định dự toán và phê chuẩn quyết toán NSNN hàng năm. Ở nước ta, vai trò của KTNN ảnh hưởng tới quá trình lập dự toán NSNN còn hạn chế. Bài viết nhằm tìm hiểu kinh nghiệm về vai trò của KTNN đối với lập dự toán NSNN của một số nước trên thế giới từ đó rút ra bài học đối với KTNN Việt Nam.

Từ khóa: Hội đồng nhân dân (HĐND), Kiểm toán nhà nước (KTNN), ngân sách nhà nước (NSNN), ngân sách trung ương (NSTW), Ủy ban nhân dân (UBND)

1. Đặt vấn đề

Dự toán ngân sách nhà nước (NSNN) là bản dự trù các khoản thu, chi ngân sách theo các chỉ tiêu xác định trong một kỳ ngân sách, được các cơ quan nhà nước có thẩm quyền quyết định, là cơ sở pháp lý để quản lý, điều hành thu, chi ngân sách nhà nước, là căn cứ quan trọng trong việc kiểm tra, kiểm soát, kiểm toán việc tuân thủ pháp luật trong quản lý thu, chi NSNN và việc sử dụng ngân sách đối với các đơn vị dự toán. Để phát huy vai trò của dự toán NSNN trong quản lý điều hành NSNN thì dự toán NSNN phải có chất lượng và đáp ứng nhu cầu thực tế. Theo thông lệ quốc tế, hầu hết các cơ quan kiểm toán nhà nước (KTNN) trên thế giới đều có chức năng, nhiệm vụ thẩm tra, kiểm toán dự toán để tư vấn cho quốc hội trong việc quyết định dự toán NSNN hàng năm.

Tại Việt Nam, những năm vừa qua, công tác quản lý ngân sách nói chung và việc thẩm tra dự toán NSNN nói riêng đã có những biến chuyển tích cực. Hệ thống các văn bản pháp luật về quản lý NSNN đã được sửa đổi, bổ sung tương đối hoàn thiện. Đặc biệt, thẩm quyền quyết định dự toán NSNN của Quốc hội, Hội đồng nhân dân (HĐND) các cấp đã

được Luật NSNN sửa đổi, bổ sung năm 2002 quy định cụ thể, chi tiết. Cùng với việc gia tăng thẩm quyền của Quốc hội, HĐND trong việc quyết định chi tiết dự toán NSNN; Những qui định về trách nhiệm của các cơ quan, các cấp, ngành, đơn vị có liên quan; Những qui định cụ thể về nội dung, phương thức thẩm tra, xem xét dự toán NSNN để trợ giúp cho Quốc hội, HĐND quyết định dự toán cũng được thể hiện trong các văn bản pháp luật như Luật Tổ chức Quốc hội, Luật Giám sát của Quốc hội, Luật NSNN,... Công tác thẩm tra dự toán NSNN của các cơ quan tài chính, chính quyền các cấp và thẩm tra của các ban thuộc HĐND, các Ủy ban của Quốc hội đã góp phần quan trọng vào những thành tựu đạt được trong thời gian qua, góp phần tăng cường hiệu lực và hiệu quả hoạt động của Quốc hội trong quyết định NSNN. Bên cạnh đó, do yêu cầu đòi hỏi ngày càng cao của thực tiễn, công tác thẩm tra dự toán NSNN cũng còn nhiều bất cập, dự toán thu, chi được thẩm tra và quyết định nhưng chất lượng còn thấp.

Từ năm 2006, Luật KTNN có hiệu lực thi hành, KTNN với tư cách là cơ quan chuyên môn do Quốc hội thành lập có vai trò rất quan trọng giúp Quốc hội

và các cơ quan của Quốc hội thực hiện chức năng của mình. Một trong những nhiệm vụ được giao theo quy định là nhiệm vụ trình ý kiến của KTNN để Quốc hội có thông tin phục vụ việc xem xét, quyết định dự toán NSNN, quyết định phân bổ NSTW, các dự án và công trình quan trọng quốc gia. Tuy nhiên, để thực hiện được vai trò quan trọng của KTNN trong quá trình lập, thẩm định và quyết định dự toán NSNN thì còn thiếu nhiều văn bản pháp lý quy định cụ thể nhiệm vụ, quyền hạn của KTNN trong từng khâu của quá trình này. Vì vậy, nghiên cứu kinh nghiệm kiểm toán dự toán NSNN của một số nước trên thế giới từ đó rút ra bài học kinh nghiệm cho KTNN Việt Nam có ý nghĩa quan trọng. Bài viết tập trung vào nghiên cứu sự tham gia của KTNN trong lập dự toán NSNN của hai quốc gia là Hungary và Cộng hòa Liên bang Đức, từ đó rút ra bài học kinh nghiệm cho KTNN Việt Nam nhằm nâng cao vai trò của KTNN đối với dự toán NSNN.

2. Sự tham gia của kiểm toán nhà nước trong quá trình lập dự toán ngân sách nhà nước: Mô hình của các nước

2.1. Quy trình lập dự toán NSNN

Do mô hình tổ chức bộ máy nhà nước, tổ chức quản lý vĩ mô nền kinh tế, quy định trong luật của mỗi nước có khác nhau nên quá trình lập dự toán có những đặc thù riêng trong mỗi bước công việc cụ thể. Tuy nhiên, Dương Đăng Chinh tin rằng công tác lập dự toán NSNN bắt đầu từ khâu chuẩn bị lập dự toán đến việc phê chuẩn ngân sách và công bố dự toán ở hầu hết các nước đều có các bước cơ bản là giống nhau (Dương Văn Chinh và Phạm Văn Khoan, 2009, tr.101). Các bước cơ bản đó là:

2.1.1. Chuẩn bị lập dự toán NSNN

Vào năm trước năm kế hoạch, trên cơ sở dự báo tốc độ phát triển kinh tế xã hội và các chỉ tiêu kinh tế vĩ mô, Chính phủ đưa ra các yêu cầu đối với các bộ, ngành trong việc lập dự toán ngân sách.

Trên cơ sở chỉ đạo của Chính phủ, các dự báo về kinh tế vĩ mô, Bộ Tài chính hướng dẫn cụ thể các nội dung để thực hiện chỉ đạo của Chính phủ và thông báo số kiểm tra cho các cơ quan, các bộ, ngành làm căn cứ lập dự toán năm sau.

2.1.2. Lập dự toán của các cơ quan, các bộ, ngành

Căn cứ vào chỉ đạo của Chính phủ, hướng dẫn và

số kiểm tra của Bộ Tài chính, các cơ quan, các bộ, ngành hướng dẫn cho các đơn vị trực thuộc lập dự toán ngân sách.

Các bộ, ngành lập dự toán ngân sách do mình trực tiếp thực hiện và tổng hợp dự toán của các đơn vị trực thuộc lập dự thảo NSNN của toàn bộ lĩnh vực mình quản lý.

2.1.3. Đàm phán ngân sách

Đây là các buổi làm việc giữa cơ quan tài chính và các cơ quan nhà nước có liên quan về dự toán ngân sách của từng cơ quan riêng biệt. Quá trình đàm phán để thống nhất được tổng số thu, chi và các lĩnh vực thu, chi của từng cơ quan.

2.1.4. Tổng hợp dự toán NSNN

Sau khi thảo luận ngân sách với các cơ quan, các bộ, ngành kết thúc, Bộ Tài chính tổng hợp dự toán của các đơn vị để lập dự toán NSNN. Dự toán ngân sách phải bao gồm đầy đủ các khoản thu, chi phát sinh trong năm kế hoạch. Nếu số thu dự toán thấp hơn số chi thì Bộ Tài chính phải lập các phương án bù đắp số thiếu hụt đó. Bộ Tài chính trình dự toán NSNN và cả những ý kiến bất đồng khi làm việc với các bộ ra Chính phủ thảo luận.

2.1.5 Thảo luận về dự toán NSNN ở Chính phủ

Căn cứ vào dự toán Bộ Tài chính trình, Chính phủ tổ chức phiên họp toàn thể với các thành viên Chính phủ để thảo luận ngân sách cho năm kế hoạch. Chính phủ tập trung xem xét dự toán NSNN do Bộ Tài chính trình có thực hiện đầy đủ chỉ đạo của Chính phủ hay không, đồng thời xem xét các ý kiến bất đồng giữa Bộ Tài chính và các bộ trong việc lập dự toán ngân sách. Sau khi thảo luận, nếu Chính phủ nhất trí với dự toán do Bộ Tài chính dự thảo, thì bản dự toán này sẽ được Chính phủ trình ra Quốc hội. Trong trường hợp Chính phủ quyết định điều chỉnh dự toán đó, Chính phủ yêu cầu Bộ Tài chính và các cơ quan có liên quan điều chỉnh trước khi trình Quốc hội.

2.1.6. Thẩm định dự toán NSNN của cơ quan chuyên môn

Dự toán NSNN do Chính phủ lập ra trước khi trình Quốc hội phê chuẩn thông thường được giao cho một cơ quan chuyên môn mang tính độc lập thẩm định, đánh giá về tính đúng đắn và khả thi. Cơ quan được giao thẩm định có trách nhiệm xem xét lại toàn bộ dự toán từ cơ sở lập, phương án phân bổ

có phù hợp hay không với các dự báo về tốc độ tăng trưởng kinh tế, tình hình lạm phát, giá cả. Cơ quan này phải đưa ra ý kiến đánh giá về dự toán NSNN do Chính phủ lập để Quốc hội xem xét và quyết định.

2.1.7. Thảo luận, quyết định dự toán NSNN của Quốc hội

Trên cơ sở xem xét ý kiến đánh giá của cơ quan chuyên môn độc lập được giao nhiệm vụ thẩm định và ý kiến đánh giá của các cơ quan chuyên môn của Quốc hội, Quốc hội sẽ thảo luận và quyết định dự toán NSNN. Sau khi Quốc hội phê chuẩn dự toán NSNN và phương án phân bổ dự toán, dự toán này được công bố công khai, tùy theo quy định của mỗi nước, nội dung và phạm vi công khai cũng khác nhau. Dự toán NSNN sau khi công bố được coi như một đạo luật, các cơ quan liên quan chịu trách nhiệm thi hành.

2.2. Ảnh hưởng của kiểm toán nhà nước đối với lập dự toán ngân sách nhà nước tại một số nước

Để dự toán NSNN đảm bảo khả thi, các nguồn lực quốc gia được động viên và phân bổ vào những mục tiêu phát triển của quốc gia, đồng thời cũng tránh được những sai sót và gian lận trong quá trình lập dự toán, dự toán của các bộ, các ngành và dự toán ngân sách do Chính phủ lập, thảo luận trước khi trình quốc hội phê chuẩn cần được thẩm định, đánh giá bởi một cơ quan độc lập. Cơ quan thẩm định đánh giá độc lập có trách nhiệm xem xét lại toàn bộ dự toán, phương án phân bổ dự toán từ cơ sở lập, phân bổ, xem xét các dự báo về tăng trưởng kinh tế và các thông tin dự báo khác trong năm kế hoạch, từ đó đưa ra ý kiến của mình một cách độc lập. Trên thế giới, đa số các nước sử dụng cơ quan kiểm toán tối cao để thực hiện công việc này. Trong chu trình ngân sách, cơ quan KTNN thực hiện giám sát ngân sách, cung cấp thông tin tin cậy cho Quốc hội nhằm giải tỏa trách nhiệm cho Chính phủ về quản lý, điều hành ngân sách. Trong lập dự toán NSNN, cơ quan KTNN tham gia trước hết với tư cách là cơ quan kiểm tra tài chính độc lập, thực hiện đánh giá tính đúng đắn, sát thực và khả thi của dự án ngân sách hàng năm trước khi trình Quốc hội phê chuẩn. Đối với các công trình, dự án quốc gia lớn, đòi hỏi phải được cơ quan KTNN thẩm tra sự cần thiết, tính khả thi, tính kinh tế và tiết kiệm của công trình dự án trước khi các Bộ trình Chính phủ hoặc

Chính phủ trình Quốc hội xem xét quyết định.

Trên thế giới, việc tham gia của cơ quan KTNN trong việc lập dự toán ở mỗi nước có hình thức và mức độ khác nhau, nhưng nhìn chung đều là đưa ra ý kiến phản biện về dự toán NSNN do Chính phủ trình làm cơ sở cho Quốc hội thảo luận và quyết định. Cơ quan thẩm định độc lập với chức năng của mình, xem xét tính hợp lý, khả thi của dự án ngân sách do các cơ quan của Chính phủ soạn thảo trước khi đệ trình Quốc hội. Cơ quan này sẽ cung cấp những thông tin đánh giá mang tính ngược chiều, các khía cạnh về mục tiêu, tính tiết kiệm, hiệu quả được xem xét.

2.2.1. Tại Cộng hòa liên bang Đức

Kiểm toán Nhà nước là cơ quan kiểm tra tài chính độc lập, chỉ tuân theo pháp luật. Địa vị pháp lý và những nhiệm vụ cơ bản của KTNN liên bang được bảo đảm bằng hiến pháp và đạo luật KTNN liên bang. Một trong những chức năng của KTNN liên bang là tham gia vào công tác lập kế hoạch ngân sách hàng năm, với tư cách là người tư vấn quan trọng. Thông qua kết quả kiểm toán của mình, KTNN liên bang tư vấn cho Quốc hội liên bang, Bộ Tài chính và các Bộ của Liên bang (Mai Vinh, 2008).

Khi Chính phủ lập dự toán ngân sách, KTNN Liên bang tham gia các cuộc đàm phán ngân sách cùng với các bộ, ngành. Trong quá trình Quốc hội thảo luận, thông qua dự toán ngân sách KTNN tham gia vào các buổi làm việc giữa các đại biểu Quốc hội thuộc Ủy ban Ngân sách và các bộ, ngành; tham gia các cuộc họp thảo luận về ngân sách trong Ủy ban Ngân sách. Trên cơ sở đó, KTNN liên bang tư vấn cho Quốc hội và Chính phủ liên bang về các vấn đề liên quan đến dự toán ngân sách. Trong quá trình thẩm tra dự toán, KTNN không đóng góp ý kiến về toàn bộ các con số trong dự toán ngân sách mà chỉ có ý kiến đối với những con số dự toán mà KTNN liên bang cho rằng có những rủi ro ở đó (quá cao hay quá thấp, cơ sở xây dựng chưa đầy đủ,...). Các kiến nghị do KTNN liên bang đưa ra gắn với khoản mục dự toán cụ thể. Các bộ, ngành có trách nhiệm phải giải trình rõ các khoản mục dự toán cụ thể. Những ý kiến về dự toán ngân sách chưa thống nhất giữa KTNN liên bang và đơn vị được báo cáo cho Ủy ban Ngân sách.

Việc thẩm tra dự toán của KTNN liên bang cũng

được thực hiện khi có đề nghị của Ủy ban Ngân sách và Ủy ban Kiểm toán của Quốc hội. Trong quá trình thẩm tra dự toán, KTNN liên bang không thẩm định những quyết định chính trị nhưng có xem xét các tiền đề và hậu quả của các quyết định.

2.2.2. Tại Hungary

KTNN có nhiệm vụ thực hiện thẩm định dự toán NSNN do Bộ Tài chính gửi đến (dự toán được tổng hợp trên cơ sở dự toán ngân sách của các bộ, ngành). Khi thực hiện thẩm định, các bộ phận chuyên môn của KTNN làm việc trực tiếp với các bộ, ngành để xem xét tính phù hợp của việc lập dự toán với các nội dung trong Thông tư hướng dẫn của Bộ Tài chính (Mai Vinh, 2008).

KTNN chỉ làm việc trực tiếp với Bộ Tài chính về những nội dung chưa đạt được sự đồng thuận giữa bản thân hai cơ quan trong dự toán của từng bộ, ngành mà không tham gia vào các buổi làm việc giữa Bộ Tài chính với từng bộ, ngành về nội dung dự toán ngân sách của từng bộ, ngành đó.

Thực hiện thẩm định dự toán NSNN, KTNN chỉ kiểm tra tính tuân thủ của các bộ, ngành về các nội dung trong Thông tư hướng dẫn của Bộ Tài chính chứ không đánh giá về tính hợp lý của các nội dung trong Thông tư này. Đồng thời, KTNN không đánh giá về các chỉ tiêu kinh tế vĩ mô như: lạm phát, tăng trưởng, bội chi ngân sách cũng như các chính sách điều hành của Chính phủ.

Đại diện KTNN tham gia tất cả các cuộc họp về dự toán NSNN của Ủy ban ngân sách, Tài chính và Kiểm toán của Quốc hội.

Trong phiên họp toàn thể của Quốc hội để thông qua dự toán NSNN, Chủ tịch của KTNN được phát biểu ý kiến của mình về dự toán NSNN.

Hiện tại, Hungary chưa có văn bản pháp lý nào quy định về mối quan hệ giữa Bộ Tài chính và KTNN trong quá trình lập và thẩm định dự toán NSNN. Tuy nhiên, mối quan hệ này được hình thành trong quá trình vận hành từ nhiều năm đã mang lại lợi ích cho cả hai phía nên vẫn được duy trì.

3. Kết luận và những đề xuất nhằm nâng cao vai trò của Kiểm toán Nhà nước Việt Nam đối với dự toán ngân sách nhà nước

Tại Việt Nam, từ năm 2006, luật KTNN có hiệu lực thi hành, KTNN với tư cách là cơ quan chuyên

môn do Quốc hội thành lập có thêm nhiệm vụ trình ý kiến đề Quốc hội xem xét, quyết định dự toán NSNN, tham gia với Ủy ban Tài chính – Ngân sách của Quốc hội thẩm tra dự toán NSNN. Thực tế từ năm 2006, KTNN đã cử KTV đi tham gia thảo luận về dự toán NSNN và phương án phân bổ NSTW. Kết quả thu được từ các buổi thảo luận cùng với những đánh giá, nhận xét về công tác lập, thực hiện dự toán khi kiểm toán quyết toán ngân sách các cấp đã cung cấp thông tin cần thiết để Quốc hội quyết định dự toán NSNN và phương án phân bổ ngân sách trung ương (NSTW), ngân sách địa phương (NSDP). Kết quả thu được từ các buổi thảo luận cùng với những đánh giá, nhận xét về công tác lập, thực hiện dự toán khi kiểm toán quyết toán ngân sách các cấp đã cung cấp thông tin cần thiết để Quốc hội quyết định dự toán NSNN và phương án phân bổ NSTW, NSDP. Tuy nhiên, ý kiến của KTNN về dự toán NSNN còn hạn chế do KTV chưa có kinh nghiệm về kiểm toán dự toán NSNN, KTNN chưa ban hành được Quy trình kiểm toán dự toán NSNN làm cơ sở hướng dẫn nghiệp vụ cho các KTV và chưa có các văn bản pháp lý quy định quyền hạn của KTNN khi kiểm toán dự toán và trách nhiệm phối hợp của các cơ quan, đơn vị liên quan đến việc lập, tổng hợp dự toán NSNN trong việc cung cấp thông tin cho KTNN còn hạn chế.

Từ thực tế về sự tham gia của cơ quan Kiểm toán Nhà nước trong thẩm định dự toán ngân sách nhà nước của Cộng hòa liên bang Đức, Hungary và một số nước trên thế giới, có thể rút ra những bài học kinh nghiệm cho KTNN Việt Nam như sau:

3.1. KTNN cần đánh giá một cách độc lập về dự toán NSNN

Tài liệu về dự toán NSNN chứa đựng những vấn đề chính trị, kinh tế chủ yếu của một quốc gia đồng thời là những tài liệu mang tính nghiệp vụ cao đòi hỏi phải được kiểm tra, xem xét kỹ lưỡng trước khi quyết định. Nguồn lực NSNN đòi hỏi được phân bổ để đáp ứng mục tiêu đề ra, hạn chế tình trạng lạm dụng trong việc phân bổ ngân sách nhà nước. Vì vậy, cần có một cơ quan độc lập, có kiến thức và nghiệp vụ, chuyên môn cao đánh giá toàn bộ diễn biến của quá trình dự toán. Cơ quan KTNN có thể chỉ ra những sai lệch của dự toán NSNN so với các nguyên tắc của tính tuân thủ, tính hợp lý, khả thi và tiết kiệm làm cơ sở cho cơ quan quyền lực nhà nước

quyết định phê duyệt dự toán NSNN. Đây là hình thức *tiền kiểm* của KTNN, đảm bảo các nguồn lực được động viên và phân bổ vào những mục tiêu mà quốc gia theo đuổi như tính kinh tế, hiệu lực, hiệu quả của các khoản chi NSNN, đảm bảo cho dự toán NSNN mang tính khả thi, tiết kiệm, hiệu quả và minh bạch ngay từ khâu dự toán; tránh được những sai phạm ngay từ khi lập và phân bổ dự toán... (Nguyễn Hữu Phúc, 2010). Hình thức kiểm toán trước của KTNN cũng đã được khẳng định trong tuyên bố Lima: “*Kiểm toán trước một cách có hiệu quả là điều không thể thiếu được đối với một nền kinh tế công cộng lành mạnh với tư cách là một nền kinh tế thác quản – phân cấp và ủy quyền*” (INTO-SAI, 2004)

3.2. KTNN cần thời gian thích hợp để thẩm tra dự toán NSNN

Dự toán NSNN là văn bản pháp lý phức tạp, chứa đựng nhiều thông tin kinh tế - xã hội quan trọng. Ảnh hưởng đến việc quản lý, điều hành ngân sách của quốc gia nên đòi hỏi phải được thẩm tra kỹ lưỡng trên nhiều giác độ do đó để việc thẩm tra có hiệu quả cần thiết phải có đủ thời gian.

3.3. Kiểm toán dự toán NSNN phải được thực hiện từ các cơ quan, đơn vị (bộ, ngành và địa phương) lập dự toán đến các cơ quan tổng hợp dự toán và quyết định dự toán

Thực tế tại các nước cho thấy việc tham gia của KTNN vào quá trình lập dự toán được bắt đầu khi các bộ, ngành, địa phương lập dự toán. Việc thực hiện kiểm toán trong quá trình lập dự toán bộ, ngành, địa phương là cần thiết vì có thể xem xét chi tiết dự toán và cơ sở lập dự toán (Mai Vinh, 2005).

3.4. KTNN tham gia cho việc quyết định, giám sát quản lý ngân sách và những chương trình, dự án trọng điểm của quốc gia

Nhiệm vụ của chính quyền nhà nước về ngân sách và quản lý kinh tế là quyết định về ngân sách và những chương trình, dự án kinh tế quan trọng. KTNN có thể tham gia ý kiến để là cơ sở cho chính quyền nhà nước đưa ra các quyết định trên thông qua việc tiến hành kiểm toán dự toán NSNN các cấp, các chương trình, dự án quan trọng của quốc gia. Qua kết quả kiểm toán, KTNN có thể đưa ra ý kiến đánh giá và tư vấn về tính hợp pháp, hợp lý, tính khả thi của các dự toán, kế hoạch. Bên cạnh đó, việc đầu tư xây dựng các công trình trọng điểm

quốc gia không chỉ tiêu tốn một lượng lớn tiền của mà còn liên quan đến chiến lược phát triển quốc gia. Trong điều kiện đó, nếu không có một cơ quan độc lập với cơ quan soạn thảo, có đủ năng lực về chuyên môn, tuân theo các chuẩn mực nghề nghiệp xem xét, đánh giá trước khi Chính phủ, Quốc hội, Hội đồng nhân dân thảo luận và quyết định có thể sẽ gây ra những rủi ro cho các quyết định đầu tư. Kinh nghiệm của nhiều nước nhất là những nước có những lịch sử phát triển KTNN lâu đời đều giao cho cơ quan KTNN thực hiện nhiệm vụ này.

3.5. KTNN tham gia với Quốc hội về các chính sách tài chính ngân hàng, trong việc ban hành các văn bản pháp luật liên quan đến tài chính, ngân sách

Một trong những chức năng của kiểm toán là chức năng tư vấn. Đây chính là hoạt động tư vấn của các cơ quan KTNN với Quốc hội. KTNN có thể tham gia ý kiến đối với việc xây dựng các chính sách liên quan đến quản lý, sử dụng ngân sách, các chính sách kinh tế. Bằng thực tiễn kiểm toán, KTNN có thể phát hiện kịp thời những hạn chế, bất cập trong bản thân các văn bản pháp luật, nhất là những trường hợp luật pháp và chính sách đã lạc hậu, xa rời thực tiễn. Trên cơ sở đó, KTNN kiến nghị với Quốc hội, Chính phủ, các bộ ngành và địa phương hoàn thiện hệ thống pháp luật, các chính sách và chế độ quản lý. Các ý kiến tham gia của KTNN sẽ tạo nên luồng thông tin đa chiều, làm cơ sở cho việc thảo luận và quyết định.

Tăng cường năng lực hoạt động của Kiểm toán Nhà nước sẽ góp phần kiểm tra, giám sát chặt chẽ các hoạt động tài chính, tiền tệ, kịp thời ngăn chặn các hành vi tham nhũng, gian lận, thiếu minh bạch, vi phạm pháp luật. Để phát huy vai trò của Kiểm toán Nhà nước, trong những năm gần đây, Nhà nước luôn quan tâm đến việc tăng cường năng lực, nâng cao địa vị pháp lý, tăng cường tổ chức và mở rộng hoạt động của KTNN trong đó có kiểm toán hoạt động và kiểm toán dự toán ngân sách nhà nước. Bài viết này đã đi sâu nghiên cứu kinh nghiệm kiểm toán dự toán của một số nước trên thế giới từ đó rút ra bài học đối với Việt Nam. Đây là những kinh nghiệm quý báu trong việc xây dựng quy trình kiểm toán dự toán tại Việt Nam. □

Tài liệu tham khảo:

- Dương Đăng Chinh, Phạm Văn Khoan chủ biên (2009), *Giáo trình quản lý tài chính công*, Nxb Tài chính, Hà Nội
- INTOSAI (2004), *Tuyên bố Lima về các chỉ dẫn kiểm toán*, Tài liệu dịch, Kiểm toán Nhà nước
- Mai Vinh (2008), *Tổ chức kiểm toán dự toán ngân sách nhà nước*, Đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ năm 2008, Hà Nội
- Mai Vinh (2005), *Vai trò của Kiểm toán Nhà nước trong quá trình thẩm định dự toán ngân sách nhà nước*, Đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ năm 2005, Hà Nội
- Nguyễn Hữu Phúc (2010), *Tổ chức kiểm toán ngân sách nhà nước*, Luận án tiến sĩ, Đại học Kinh tế Quốc dân. Hà Nội

The role of State Audit in State Budgeting process: International Experiences and Suggestions for Vietnam

Abstract:

Budgeting is the process which aims to estimate collection, disbursement, and excess or deficiency (if any). Similarly, state budget is a process of analysis, evaluation of financial capacity and needs, at country level, so that the authorities can determine correctly the annual budget, then choose the appropriate control methods. The State audit plays an important role in providing authorities accurate, verifiable information for decision making relating to budgeting. This key role helps not only to assembly-level authorities or department but also to the People Council at various level in the whole country as to estimating, approving, and controlling budget process. This paper is based on study experiences of state audit from various countries, then give some suggestions as lesson for State Audit of Vietnam.

Họ tên tác giả:

*Phan Trung Kiên, tiến sĩ

- Tổ chức công tác: Bộ môn Kiểm toán, Viện Kế toán – Kiểm toán, Đại học Kinh tế Quốc dân
- Lĩnh vực nghiên cứu chính: Kế toán, Kiểm toán và Phân tích
- Một số tạp chí tiêu biểu Tác giả đã từng đăng tải công trình nghiên cứu: Tạp chí Kinh tế và phát triển, Tạp chí Nghiên cứu khoa học kiểm toán, Tạp chí Tài chính – Kế toán, Tạp chí Kiểm toán

**Nguyễn Thị Thanh Diệp, thạc sĩ

- Tổ chức công tác: Bộ môn Kiểm toán, Viện Kế toán – Kiểm toán, Đại học Kinh tế Quốc dân
- Lĩnh vực nghiên cứu chính: Kế toán, Kiểm toán và Phân tích
- Một số tạp chí tiêu biểu Tác giả đã từng đăng tải công trình nghiên cứu: Tạp chí Kinh tế và phát triển, Tạp chí Nghiên cứu khoa học kiểm toán, Tạp chí Tài chính – Kế toán, Tạp chí Kiểm toán

Email: thanhdiep9384@gmail.com